

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inostranstvo letno 50 Din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kmetijska družba je kmetova

Taka mora tudi ostati in služiti njegovim potrebam

Lansko jesen je banska uprava v Ljubljani odredila posebno komisijo za revizijo zadruge Kmetijske družbe.

Sedaj je uprava policije v Ljubljani izdala odlok, s katerim se razveljavljajo volitve glavnega odbora društva Kmetijske družbe z dne 8. junija 1932 in sklepi občnega zbora z dne 29. decembra 1932.

Ta odlok vzpostavlja staro društvo Kmetijska družba v Ljubljani, kakor je obstajalo do 29. decembra 1932. Hkrati pa seveda pravno nadalje pravilno obstoja, deluje in posluje z drugo Kmetijska družba, r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Odlok policijske uprave še ni pravomočen. Dostavljen je bil v petek 5. t. m. zvečer predsedniku Kmetijske družbe v Ljubljani. Proti temu odloku je v roku 15 dni dopustna pritožba na bansko upravo v Ljubljani. Odlok torej še ni pravomočen in se zato ne bomo spuščali v razmatranje podrobnosti o njem.

Mesto tega si rajši ogledajmo pomen in namen Kmetijske družbe same.

Ze njeno ime pove, da je bila družba že ob svoji ustanovitvi pred več kot 160 leti namenjena kmetu. Ustanovljena je bila radi kmeta, za njegovo povzdigo in za njegovo gospodarsko-strokovno prosveto. Kot taka je družba lahko z uspehom delovala vse do tlej, dokler niso novi časi nujno in s poudarkom postavili — novih nalog.

Medtem ko je bila do prevrata omejena družba s svojim delovanjem na ozemlje bivše Kranjske, je bilo treba z nastankom Jugoslavije misliti na gospodarsko zajetje vse Slovenije. Zato se je družba iz nekdaneje c. kr. Kmetijske družbe kranjske preobnavala v Kmetijsko družbo za Slovenijo. Odtlej se je začel v družbi šele pravi razmah. Delovanje družbe se je poživilo in razširilo, število članstva je naglo poraslo, hkrati pa so se začeli tudi boji in borbe, ki bi jih lahko imenovali — žalostna slovenska bolezen.

Te borbe so se ponavljale in tvorijo prav posebno poglavje gospodarsko-prosvetne zgodovine našega naroda. O njej bomo vsekakor še pisali, za danes pa naj zadostuje samo ugotovitev, da je izšel iz borb okrog Kmetijske družbe, za njo in proti njej, vedno in dosledno kot zmagovalce — slovenski kmet. Kmet se je zavedal, da je družba njegova, in je z izredno borbenostjo in žilavo vztrajnostjo branil in varoval to svojo osrednjo gospodarsko celico.

Kolikor hujša je bila gospodarska stiska, v katero so se potapljali kmetijski sloj, toliko večja je bila kmetova odločnost v borbi za Kmetijsko družbo. Naj so prišli udarci s katerekoli strani, so jih kmetje vselej složno in odločno odbili!

Ali naj ponavljamo zgodovino posameznih občnih zborov? Mislimo, da je to nepotrebno, ker

so vsi dogodki še tako blizu, da se jih prizadeti lahko še dovolj živo spominjajo. Bolj važno pa je — in to moramo naglasiti — da kmet v času gospodarske stiske ni bil več toliko potreben strokovno-gospodarskega pouka, kolikor gospodarske pomoči in okrepitve. Vsak dan nižja cena kmetijskih pridelkov in njih obilica na trgu, vedno manjša kupna moč prebivalstva — vse to je pahnilo kmeta v tak položaj, da mu je nujno bilo treba pomagati, ga gospodarsko dvigniti in uravnovesiti. Kmet sam se je tega zavedal in je čisto pravilno pričakoval te pomoči od svojega središča — Kmetijske družbe.

Družba je bila s tem postavljena pred novo nalogo. Morala je misliti na čim boljše vnovčevanje kmetijskih pridelkov, ker je brez tega gospodarsko-pridobitnega dela bilo tudi njeno gospodarsko-prosvetno delo — mrtvo dečo.

Po novem društvenem zakonu pa nobeno društvo kot tako ne more vršiti trgorsko-gospodarskih poslov, pa naj bodo ti še tako nesebični in namenjeni splošnosti. Če pa to vzlie temu hoče in če smatra take posle tudi za važno svojo nalogo v interesu splošnosti, tedaj si pač mora poiskati obliko in način, po katerem mu zakon take posle dovoljuje.

Pred tako nalogo so razmere postavile Kmetijsko družbo. Interes njenega članstva in tudi gospodarski interes vsega kmetijstva je zahteval, da družba stopi kot posredovalec kmetijskih pridelkov proizvajalcem in kupcem v korist kmetu na trg. Kot društvo ji je bilo to po zakonu zabranjeno, kot zastopnici kmetijskega sloja pa vsem njenim vodilnim organom po najboljši vesti — ukazano.

Pod težo takih nalog, ki so bile neodločljive, se je vršil občni zbor dne 29. decembra 1932 in je rešil problem na edino mogoč način. Sklenil je pretvoriti društvo Kmetijska družba v zadrugo z enakim imenom. Zadruga je prevzela vse članstvo prejšnjega društva, premično in nepremično premoženje, obveze in posle, hkrati pa se je z vso vnemo posvetila novim, pravkar opisanim nalogam.

Da se je občni zbor odločil za spremembo društva v zadrugo, za to je bilo odločilnih več tehtnih razlogov, v prvi vrsti pa interes splošnosti. Saj vemo, da stremimo v vsem našem gospodarskem življenju po združenem sistemu, ki je najprimernejša in morda edina uspešna oblika gospodarskega udejstvovanja malega človeka in malega naroda. Zadruga z izključevanjem posredništva in trgorskega dobička v osebne koristi lahko tudi na trgu blago pocenah, ki so za kupca še dosegljive, pa vendar dobiva producent višje cene kakor pa od trgovskih posrednikov, agentov in spekulantov.

Tega se ne zaveda samo kmet, to vedo pri nas vsi sloji, ki si ustanavljajo različne zadruge, to pa ve tudi državna oblast sama, ki skuša združno delovanje s posebnimi zakonskimi ugodnostmi pospeševati. Potrdilo tem našim izvajanjem daje med drugim tudi dejstvo, da je naš notranji minister ostal predsednik Glavne zadrugne zveze, osrednje organizacije vseh zadrug v državi.

Če je tedaj imenovani občni zbor sklenil pretvoritev društva v zadrugo, je naš kmetijski živelj po svojih zastopnikih samo dokazal, da pravilno pojmuje naloge in duha novega časa in da si hoče pomagati na edino pravilen in uspešen način.

Tak je dejanski stan. S pretvoritvijo v zadrugo je Kmetijska družba res ostala kmetova in se je usposobila, da zdaj lahko v polni meri služi kmetovim potrebam.

Kako pravilen in v duhu časa za kmeta koristen je bil ta korak, pričča okolnost, da se je zadruga Kmetijska družba pričela lepo razvijati ter je z organizacijo vnovčevanja živine, sadja, zdravilnih zelišč, fižola in krompirja mnogo pripomogla k okrepitvi cen kmetijskih pridelkov, pri čemer pa je vneto vršila še tudi vse ostale naloge stare Kmetijske družbe. Kako velik obseg je zavzelo poslovanje nove Kmetijske družbe, je razvidno iz dejstva, da je imela v l. 1935. že 275 milijonov prometa.

Na tem čisto nič ne spremeni okolnost, da se je nekaj nezadovoljnih članov proti sklepom občnega zbora iz l. 1932. pritožilo. Banska uprava in v drugi instanci ministrstvo za nohranje zadeve sta pritožbo odklonila. Pritožniki so se s to odločitvijo zadovoljili in niso vložili tožbe na Državni svet. Sklepi obeh občnih zborov so postali torej tudi z administrativno-pravnega stališča pravomočni.

Sprito tega je razumljivo, da se bo nova Kmetijska družba kot zadruga poslužila vseh pravnih sredstev in pripomočkov za izpodbijanje zadnjega odloka policijske uprave v Ljubljani. Saj vzpostavitev stare Kmetijske družbe ustvarja na moč zapleten položaj. Z obnovitvijo stare družbe namreč ni prenehala eksistenca nove Kmetijske družbe kot zadruge, ki ne podleži predpisom društvenega prava in je torej odtegnjena neposrednemu posegu politično-upravne oblasti. Tudi niso postali neveljavni ukrepi, ki so bili izvršeni kot posledica sklepa stare družbe o prenosu premoženja na novo zadrugo. Nepremičnine so prepisane v zemljiških knjigah, prevzeti so posli in obveze, ki so se medtem v štiriletni dobi dalje razvijali ter deloma završili, deloma postali izvor novih obveznosti in novih pravnih odnošajev. Zadruga Kmetijska družba je razvila obširno poslovno

delovanje in je postala upnica in dolžnik v velikih kupčijah. Angažirala je kredite, ki so deloma fundirani na njenih, od stare družbe prevzetih nepremičninah. Skratka, pred nami je življenje velike gospodarske edinice, ki je vzrastla preko vseh aktov in pravnih mnenj. Razčiščenje odnosa med staro družbo in novo zadrugo je mogoče le potem komplikiranih sodnih procesov, katerih izid pa je po preteku tolike dobe za vsakega pravnika jasen.

Tak je trenuten položaj. Vsaka dokončna sodba bi bila danes prenatrjena in zato neumestna.

Zračna sila Anglije

Anglija ima danes 1.040 prvovrstnih vojnih avionov. Število vsestransko izvežbanih vojnih pilotov znaša 2.300. Večina je popolnoma dokončala predpisane tečaje.

Po načrtu mora biti do marca letos izvežbanih za letalsko vojno službo 20 tisoč oseb, letal pa je do tega časa v načrtu 1.750.

Listi, ki o tem poročajo, pravijo, da ta siloviti porast vojnih sredstev pomeni najboljše jamstvo za — mir.

Ne krvi, pravico hočemo!

Nekateri nam očitajo, da gledamo svet preerno. Pravijo, da z neprikritim galjenjem senčnih strani življenja vzbujamo nejevoljo in jemljemo vero v zmago.

Kaj naj odgovorimo tem ljudem? Po našem mnenju samo eno, da vodi pot do zmage samo preko resnice. Kdor nima korajžje gledati resnice v oči, naj miži in molči.

Resničnost pa je danes taka in še hujša kakor jo kažemo v člankih. V času, ko otroci zgaranih delavskih mater zastoj iščejo hrane na materinih prsah, v času, ko marsikje na kmetih pri nas otroci bosí tavajo po kmetih in odrasli hodijo razcepani in raztrgani na delo, v tem času naša sodebna družba prireja razkošne veselice, da si izbere — najlepšo ženo.

Zamislimo se — ne za pet, ampak samo za dve tihi minuti! Kdo je še kje pod sonecem, da mu ob teh primerih ne bo prekipel žel? Kdo je kje, ki ne bo zaškripal z zobmi in uporno stresel ramen?

Ne, nikakor ne pišemo zato o zlu in krivici, da bi komu jemali vero v življenje, ampak zato, da to vero potrdimo in ojeklenimo.

Pišemo zato, da vzdramimo v družbi vest, a v trpečih zavest. Tu ne gre za trenja malih političnih strank in strančic in tudi ne za smešne tekme malih in večjih oblastnikov, tu gre za važno načelno vprašanje:

— Od kod ima družba, ki sesa narodovo krivico do blaznega razkošja v času, ko narod tone v bedi?

Na to vprašanje zahtevamo odgovora, ga moramo zahtevati in ga bomo neizprosno zahtevali, dokler ga ne dobimo! To je naša narodna in socialna dolžnost, to nam narekuje ljubezen do države, to od nas zahteva naravni red, to od nas terja božja postava! Kdor nam to zameri,

kdor celo zahteva, da bi krivice zamolčali in varali narod, ta od nas zahteva, naj se upremo Bogu, naravi in sami svoji človečnosti. To pa je nemogoče; človek lahko pogine kakor v gozdu ranjena zver, sam sebi, temelju svoje duhovnosti pa se ne more nikoli odreči.

Kaj torej hočemo?

Pravice hočemo, prostora na soncu, ki je za vse in ne samo za one, ki so s pretkanimi slepili in mamili zaslužili delavne množice. Nočemo bojov, nočemo krvi in grozot, nočemo prevratov in pretresov, hočemo in pa zahtevamo za kmeta in delavca vsaj pošteno vrečevino, dokler imajo oni, ki na ramenih prvih dveh žive, v izobilju svile in žamet.

Ta je jedro naše zahteve. Ni pa to celota. Mi se borimo res za gospodarsko enakopravnost, vendar nam pri tem materialnost ni vrednota, ki bi bila sama sebi namen. Nasprotno, materialnost smatramo le kot neobhodno potrebno podlago za razvoj duhovnih sil, ki naj narod usposobijo za čim popolnejše življenjsko uveljavljanje.

Vemo, da je lačen, razcepan in preutrujen človek dostopen za vse zlo, nedostopen pa za notranjo plemenitost.

Ker pa se borimo proti zlu, proti propasti, podivjanosti in otopelosti, zato hočemo zdrave podlage za zdrav napredek.

Po vsem tem vprašamo samo tele:

Kdo je črv, ki razjeda družbo? Mi, ki hočemo krivice odstraniti, ali oni, ki jim dajejo potuho?

Pošten, možat odgovor na to vprašanje je tudi sodba in obsodba. Mi jo lahko čakamo z mirno zavestjo, da smo vedno skušali vršiti svojo dolžnost.

Slovenstvo v nevarnosti?

V zadnjem času je priredila neka prosvetna organizacija v lepem kraju Gorenjske celotedenski gospodarski tečaj. Na sporedu je bilo tudi predavanje o stanovski zavednosti kmeta.

Kot preprost kmet sem se za predavanje zelo zanimal in se ga tudi udeležil. Predaval je neki gospod iz Ljubljane. Med drugim je povedal tudi tole:

»Kmeti so možje in fantje, sicer se mi zelo muči na vlak, toda nekaj Vam moram še povedati. Pred vsem drugim je potrebno, da ste zvesti in neomahljivi katoličani in neustrašni razširjevalci katoliškega tiska. Morda pride kmalu čas, ko bo treba doprinesiti žrtve za našo katoliško stvar. Zato vas pozivam, da vsak sam pri sebi obljubi, da je pripravljen dati tudi življenje za te prevzvišene ideale.

Pa še nekaj je, kar ni nič manj važno, da ste tudi zavedni Slovenci. Kajti slovenstvo je ogroženo. To vi sami čutite. Po slovenskih solah se danes poučuje neka jugoslovanska, ki ni ne slovenščina ne hrvaščina in ne srbščina. Po uradih se nam po tiskovinah vsiljuje pisava, katero mi odklanjamo. Mi zahtevamo čisto slovenščino brez tuje navlake. Zato vas pozivam, kmeti so možje in fantje, da napravite konec ta-

kemu početju in vi povzdignete svoj glas, da si priborimo in očuvamo svoj slovenski jezik, ki nam ga bočejo iztrgati.

Po teh besedah je g. predavatelj hitro odšel — morda res na vlak.

Priznati moram, da sem bil zelo začuden in prav rad bi bil g. predavatelja vprašal, ali je to res, ali je to mogoče. In to v teh časih, da bi bila slovenščina v nevarnosti. Ne, to skoraj ni mogoče, sem si mislil. Morda se je g. predavatelj zmotil. Pa vendar, on nas je pozval na branik za čuvanje slovenščine, in sicer nas kmetске može in fante.

Res težak, skoraj brezupen boj bojuje slovenski kmet za svoj gospodarski obstanek. V teh skrbi polnih časih nas kličejo gospodje še na druge položaje. Enkrat v boj proti boljševizmu, sedaj za obrambo slovenskega jezika. Torej, kjer je najbolj potrebno, tja naj odri-nemo.

Če premišljuje vse to, se mi zdi, da smo prišli nazaj v nekdajnost. Takrat so tudi klicali kmeta, enkrat v boj proti krvoločnemu Turku, drugič v boj proti razširjevalcem Lutrovih nauk, proti protestantizmu, ki nam je dal prve slovenske knjige, itd. Slednjič je pa kmet le sprevidel, da so ga med tem časom tedanji go-

spodje, svetni in duhovni, pošteno oskubli in skoro upropastili.

Sele takrat so se kmetje zavedli, da morajo skupno in složno nastopati proti svojim domačim izkoriščevalcem, graščakom in plemičem. Tako so šli skupno v boj za staro pravdo. Svojega boja pa niso popolnoma izbojevali. Le počasi je posijalo sonce na s krvjo napojeno kmet-sko zemljo.

Tudi sedaj nas menda hoče tuj kapital povsem zaslužiti s pomočjo domačih pomagačev. Zato nas kličejo na različne fronte, da bi nas s tem premotili, da bi pozabili na naše lastne interese, da bi nas na ta način laže zaslužili.

Vsem gospodom povemo tole: Kmetje smo skozi stoletja očuvali slovenski jezik čist, jednat in krepak in ga bomo očuvali tudi v bodoče, ker drugih jezikov pač ne znamo.

Gospodje pa, ki znajo laško, nemško in francosko, naj govorijo, kar hočejo. Vem le, da se bodo med seboj dobro razumeli, posebno takrat, kadar bo šlo za izkoriščanje kmeta. Slovensko pa ne bo od njih ničesar zgubilo in tudi ničesar pridobilo. Zato naša vas ne bo šla v njihovo fronto.

Slovenščina je v nevarnosti edino takrat, kadar je v nevarnosti gospodarski obstoj slovenskega kmeta.

Slovenskega kmeta in njegov grunt je treba rešiti in očuvati, pa bo obenem tudi slovenski jezik na varnem. Zato velja za vse nas samo en poziv: Vsi v fronto za obrambo slovenskega kmeta in rešitev njegovega grunta.

Gorenjski kmet

Predaja dolžnikov banki

Do konca januarja je izročil centrali PAB 601 zavod svoje dolžnike in s tem vred je večina teh zavodov poleg seznamov poslala tudi vse listine, nanašajoče se na kmetске dolgove. Mnogo takih paketov pa je morala banka zapečatiti in spraviti v blagajne, ker jih ni mogla še vseh pregledati. Skupno so banke izročile Privilegirani agrarni banki po seznamu menic za 775.563.173 din in sicer od 452 zavodov, dočim še niso pregledani paketi, odn. seznam in menice od 149 zavodov, kar bo storjeno v prihodnjih dneh. Od omenjenih 452 denarnih zavodov je Priv. agrarna banka dobila 199.556 dolžnikov, torej okoli 200.000 dolžnikov s področja donavske, moravske, vardarske in večin zetske banovine ter seveda mesta Beograda.

Tudi zadrugne ustanove so izročile svoje terjatve banki, vendar pa še ni končan pregled vseh seznamov in priloženih dokumentov, kar bo verjetno storjeno v teku meseca februarja. Med denarnimi zavodi je največ kmetских dolžnikov prijavila Kragujevska okrožna banka (3826), resavska hranilnica d. d. v Svilanju (3717) in Trgovska banka v Čupriji (3600). Najmanjše število dolžnikov pa so prijavile: Trgovska kreditna banka v Beogradu, Trgovsko-industrijska banka v Beogradu, Zadrugna banka v Leskovcu, Delavska zadruga ter Duhovniška zadruga v Beogradu in podružnica Prve hrvatske štedionice v Osijeku, ki spada tudi pod Beograd, pa je izročila samo 1 dolžnika!

Koliko dolžnikov so izročili denarni zavodi in zadrugne podružnice PAB, o tem še ni poročil, dasi bi bila ta za nas najbolj zanimiva in važna.

Propaganda proti Češkoslovaški

Ze nekaj časa traja v nemškem tisku žil-vahna propaganda proti republiki Češkoslovaški. Kakor vse kaže, pa spretno razpredena mreža raznih kričav in izkrivljenih vesti ni rodila v svetu tistega uspeha, kakor so ga Nemci pričakovali. V tem je značilno zlasti angleško mnenje, izraženo pred kratkim v nekem angleškem listu. Tam stoji med drugim:

Nemški propagandi niti najmanj ni uspelo diskreditirati Čkoslovaško. Nasprotno so simpatije vsega civiliziranega sveta na strani te male države, ki je očuvala svobodo svojega prebivalstva, dočim so mnoge druge države v tem pogledu razočarale. Pri tem reagira Čkoslovaška popolnoma mirno na napade nemške propagande. Kljub ne zelo ugodnemu strateškemu položaju je gotovo, da v primeru napada Čkoslovaška ne bo prepuščena sama sebi. Ne more se točno reči, katere pomoči bo deležna, vsekakor pa bi pomenil nemški napad v prvi vrsti nevarnost za Nemčijo samo. To je gotovo, ako je v politiki sploh kaj gotovega. Za usodo Nemčije bi bilo boljše, da bi Čkoslovaško pustila pri miru.

Po naše bi se to reklo glede nemških vesti, da pač — laž ima kratke noge.

Poročne nagrade tudi v Nemčiji

Nemški časopisi pišejo ob četrti obletnici narodno-socialističnega režima statistiko o uspehih na polju pospeševanja zakonov in dvigovanja porodov. V to svrhu je bil uveden poseben sistem posojil novoporočencem. V dobi štirih let je bilo izplačanih teh posojil, ki znašajo po 600 mark, skupno 420 milijonov mark. Na mesec se izplača okrog 50.000 mark. To se bo vršilo tako dolgo, dokler se bodo v Nemčiji ženili in množili. V dobi od 1. 1935. do 1937. se je število sklenjenih zakonov s podporo države dvignilo za 26 odstotkov. V zakonih, ki so bili sklenjeni s podporo države, se je rodilo dvakrat toliko otrok kakor v zakonih brez podpore države. Povračilo teh posojil se uporablja za nagrade družinam z mnogoštevili otroci. V dobi od 1. 1935. do 1937. je bilo v ta namen izplačanih 123 milijonov mark.

Advokati in tožbe kmetov

je naslov drame (gledališki igri), ki jo je napisal kmet Andrej Novak iz Pustakovec blizu Čakovca.

Drama je napisana v medmurskem narečju. Uprizorili so jo v gasilskem domu v Pustakovcu z velikim uspehom. Drama opisuje zle posledice, ki jih kmetom povzroča prepiranje in pravljanje. Advokati imajo velike dobičke, kmetje pa prodajajo, dokler ne nastane v vasi preobrat, ki odpravi stare razvade in privede kmete do spoznanja, da se dajo vsi spori rešiti brez stroškov in advokatov. Igra je zaključena z znano medmursko popevko »Bog nam je otac, a zemljica mati«.

Drama vsebuje zanimive psihološke (dušeslovne) momente in je tudi odrsko-tehnično dovršena. Uspeh hrvaškega kmeta na tem polju tudi nas prav iskreno veseli.

Rusija za izgon ali internacijo Trockega

Ruski veleposlanik v Mehiki je po nalogu svoje vlade pri mehiški vladi vložil protest radi tega, ker mehiška vlada dovoljuje Trockemu, da se javno ukvarja s politiko. Ruska vlada bo zato mehiško vlado smatrala kot odgovorno za vse nadaljnje njegove politične korake.

Razen tega je veleposlanik predlagal mehiški vladi, naj Trockega izžene ali ga pa nadzira, da ne bo mogel več dajati izjav zastopnikom tiska.

Posnemanja vredno

Prosvetni minister je odredil, da bo dobil strog ukor vsak javni nameščeneec, ki bi se za napredovanje poslužil protekcije, namesto da bi se skliceval na svoje sposobnosti. Če bi hotel potem kljub ukoru še kdaj s protekcijo zlesti kvišku, ga čaka stroga disciplinska preiskava z vsemi posledicami.

Ta posnemanja vredna odredba je izšla na Madžarskem in velja seveda, žal, samo za Madžarsko.

Doma in drugod

Narodna skupščina

Finančni odbor narodne skupščine je nadaljeval z razpravami o proračunih posameznih ministrstev. Pretresalo se je o proračunih ministrstva pravde, prosvete, državnih železnic, notranjega in zunanjega ministrstva, socialne politike in kmetijstva. Pri proračunih ministrstva pravde, prosvete in socialne politike sta obsirno govorila narodna poslanca Ivan Mohorič in Ivan Prekoršek. Zadržala sta se posebno na onih vprašanjih, ki zadevajo naše slovenske razmere. Iznesla sta vse slučaje in dogodke, ki so se pripetili v območju razpravljenih proračunov tekom preteklega leta v Sloveniji. Njuna temeljita govora in kritike sta bila pozorno poslušana od vseh članov finančnega odbora in sta napravila nanje globok vtis.

Pri proračunu žel. ministrstva je od slovenskih članov finančnega odbora govoril nar. poslanec inž. Fran Zupančič.

Med govorom inž. Fran Zupančiča je večkrat odgovarjal minister dr. Mehmed Spaho. Po govoru inž. Fran Zupančiča so nar. posl., člani opozicije, zapustili sejo finančnega odbora.

Razprave o trg. zakonu

V četrtek preteklega tedna se je nadaljevala načelna razprava v plenumu narodne skupščine o trgovinskem zakonu. Ob zaključku načelne razprave je govoril minister pravde dr. Niko Subotič in strokovni izvedenec profesor ljubljanske univerze dr. Škerlj, nakar je bil trgovinski zakon v načelu sprejet z večmo glasov.

Se dve ministrstvi

Predsednik finančnega odbora narodne skupščine dr. Janjič je predložil finančnemu odboru amandman, da naj se s 1. julijem 1937 ustanovi ministrstvo za propagando in ministrstvo za telesno vzgojo naroda. V pisni utemeljitvi svojega predloga pravi dr. Janjič, da je potrebno osnove propagandnega ministrstva zaradi tega, ker ima tako ministrstvo že veliko število evropskih držav. Naloga ministrstva bi bila, braniti državne interese doma in v tujini. Ono bi moralo voditi tudi borbo proti komunizmu in drugim razdiralnim elementom. Poleg tega naj bi propagandno ministrstvo vodilo tudi zadeve, ki spadajo sedaj v področje ministrstva za telesno vzgojo.

Ministrstvo za vere utemeljuje dr. Janjič s tem, da imamo v Jugoslaviji 13 priznanih veroizpovedi. Zaradi tega je potrebno, da vodi versko politiko v državi posebno ministrstvo, katerega glavna skrb mora biti izločevati nevarnosti za morebitne medverske borbe, ki so vsaki državi nevarne za njen notranji mir in red.

Seljačka sloga o kmetijstvu

Pred kratkim je v Trgovskem domu na Sušaku predaval o načelih bivše HSS predsednik »Seljačke sloge« Rudolf Herceg. Pri tej priliki je dejal med drugim:

»Vsak človek, ki proizvaja, lahko stroške proizvodnje prevati na druge, samo kmet tega ne more. Kmet plača stroške za svoj trud in za proizvodnjo dvakrat sam, takrat ko dela in proizvaja in tudi potem, ko svoje proizvode prodaja, ker ni njih cena odvisna od kmeta samega, marveč od drugih. Glavno načelo vsakega kmetijskega pokreta je, da je kmet subjekt v kulturnem ustvarjanju, a ne objekt. To stališče o kmetu kot nosilcu kulture mora postati tradicija. Kmet ali seljak ni noben stan, noben razred, marveč kmet je narod. Mi smo Hrvati samo v toliko, v kolikor ima naša narodnost kmetstvo obeležje.«

Zagrebski »Obzorje« poroča o tem brez ko-

mentarja in se zdi, kakor da ga tako naziranje preseneča. Nam pa se zdi to naziranje popolnoma pravilno in se docela krije tudi z našim pojmovanjem kmetstva, kakor smo že ponovno povedali in nam torej ni več treba posebej naglašati.

Košutić o Hrvatih

Na zaupnem sestanku bivše HSS je dejal inž. Košutić, da mora biti hrvaški narod enoten in kompakten, ker bo samo tako mogel izvojevati ono, za kar se bori in za čemer stremi že toliko let. Pozval je prisotne, naj bodo nepopustljivi in trdni ter vedno pripravljeni na delo. Nato je razpravljal o svojem povratku v domovino.

Ta izjava inž. Košutića se v političnih krogih smatra kot zagotovilo, da inž. Košutić ne misli na popuščanje, kakor so se bile pred kratkim raznesle govorice.

Morilska družina je ubila očeta

Strahoten zločin, ki je nekaj nezaslišanega tudi v, žal, bogati zgodovini našega zločinstva, se je primeril pred kratkim v Ogļjensku, mali vasi nad Gornjo Polskavo.

Zjutraj so našli ljudje kraj občinske ceste, nekaj korakov pred hišo, p. dom. pri Kosu, v snegu mrtvo truplo in so v njem spoznali hišnega lastnika, viničarja Karla Mihelaka.

Skraja je kazalo, kakor da je nesrečnik postal žrtev tujih razbojnikov, kmalu pa so orožniki, ki so takoj prihiteli na kraj ostudnega zločina, ugotovili, da je Mihelaka ubil z vednostjo ostale družine njegov lastni zet, 25letni Drago Kolar, doma nekje s Hrvatskega. Vpričo Mihelakove žene in hčerke je divjak v postelji napadel zgaranega viničarja in mu s sekiro popolnoma razsekal glavo. Grozotna, v zverstvo zapadla družina je imela nato tri dni lastnega očeta mrtvega in s cunjami pokritega v veži. Ves ta čas je zločinska trojica premišljevala, kako naj skrije truplo, da ne bo prišel strahotni zločin na dan.

Končno so se odločili. Zet Kolar je zavlekel ubitega tasta v sneg pred hišo in vsa trojica je polje ljudem hinavsko javkala, kako je vso noč v skrbeh pričakovala očeta.

Nenadoma je odkril resnico izdajalski madež na bluzi Mihelakove žene. Madež je izviral od človeške krvi. Trojica se je zapletla v laž in končno priznala resnico. Zet je Mihelaka ubil, žena, pokojnikova hči — in tašča, njena mati, pa sta očistili pod in zid ter sprali perilo in posteljino, da bi zabrisali sledove.

Krivo seveda vale drug na drugega, vsi pa pravijo, da so to storili zato, ker jim je pokojnik dajal premalo — denarja.

Ta strašni zagovor je ljudi tako razburil, da so hoteli zločince soditi in kaznovati kar na lastno pest. Orožniki so komaj ubranili linčanje in odgnali morilsko družino v zapore okrajnega sodišča v Slov. Bistrici.

Trte cepljenke

po zmernih cenah, razne domače sorte na brezhibnih podlagah

Zahtevajte cenike „Trtnice Kmetijske družbe v Slovenskih Konjicah“

■ Brezuspešni napor. Kaznjenci neke grške jetnišnice so izkopali rov do morja, kjer jih je čakala jadrnica za beg. Jetniški pazniki so pravočasno odkrili namero in beg preprečili.

Kaj se godi po svetu

Mimogrede je razburila te dni javnost vest nekega italijanskega dopisnega urada o **revoluciji v Rusiji**. Novica se je že čez nekaj ur izkazala kot izmišljotina. Sicer v Rusiji res ni vse rožnato in je brez dvoma tudi kaj struj, ki ne odobravajo sedanje vlade in njenega postopanja. Vsa poročila pa soglašajo v eni točki: Da namreč vlada med Stalinom in vojsko popolno soglasje. Nova poročila tudi zanikajo prejšnje vesti o velikih aretacijah oficirjev in procesu proti njim. Pač se napoveduje v kratkem nov proces proti sarotnikom-trockistom in je med njimi tudi general Putna.

Vesti iz angleškega vira vedo hkratu povedati o skorajšnji ustanovitvi triumvirata (delitev vrhovne državne oblasti med 3 osebnosti), ki naj bi ga sestavljali Stalin, maršal Vorošilov in Ješov, šef GPU (nekdanje čeke).

Trocki pa je napisal posebno knjigo, v kateri skuša dokazati, da moskovski obsojenci iz obeh zadnjih političnih procesov niso nikoli pripadali njegovi stranki, ampak stari boljševiški gardi.

Resnica bo po našem mnenju v sredi. Kakor smo že ponovno omenili, je revolucija vedno bolesten pojav in izraz ljudske nejevolje v skrajni sili. Ker je vse postavljeno na glavo, dvigne

Nika po »Jutru«

Vorošilov poveljnik največje vojne sile na svetu.

revolucija kvišku tudi dokaj ljudi dvomljive kakovosti. Tako je skoraj naravno, da vsaka revolucija v svojem nadaljnjem razvoju sama sebe žre in da padajo glave, dokler končno prevratna sila ne opeša in se ne ukloni normalnemu razvoju ali — evoluciji.

Na Kitajskem

Že zdaj ni konec homatij in je pred kratkim spet izbruhnila nova revolucija na severovzhodu države. Mlajši častniki so baje tam ustrelili generala Van Čenga, poveljnika vladi zvestih čet. Uporniki so sestavili nekako vojno sodišče, ki je generala obsodilo na smrt, po njegovi usmrtili pa imenovalo za novega poveljnika severovzhodne kitajske armade generala Juksjehenna. V svojem proglasu na narod je general izjavil, da je pristal maršala Čangsueltana.

Okrog Španije

Se še vedno suče politika Evrope. Boji v Španiji sami trajajo z nezmanjšano silo dalje in nasprotniki ne poznajo med seboj nobenega popuščanja. Da pri tem narod trpi, da se uniči dnevno mnogo gospodarskih in kulturnih dobrin, da pade tudi obilo nedolžnih žrtev, to je docela razumljivo in jasno.

V ostalem pa se vojna sreča menja. Po nekaterih vestih je Francovo ofenzivo proti Malagi v začetku zadela enaka usoda kakor zadnjo ofenzivo pred Madridom.

Stalin nepremagljiv diktator sovjetske Rusije.

Po zadnjih poročilih so nacionalistične čete po uspešnem napadu zavzele Malago. Zavzetje Malage je pomembno z vojaškega in političnega stališča.

Važnejša mimo bojov samih je diplomatska borba, ki se je razvnela med velesilami radi Španije.

Nemčija zahteva z vsem poudarkom kolonije. Kakor je videti, od te svoje zahteve ne bo odnehala, dokler ne bo njenim željam vsaj kolikor toliko zadoščeno.

Anglija, vsaj njen uradni del, po izjavi zunanjega ministra Edena odločno odklanja nemške zahteve. Po drugi strani pa se slišijo tudi drugačni glasovi. Ti — med njimi je tudi znani lord Heare — menijo, da ne kaže pretrgati nit razgovorov z Nemčijo. Hitler naj bi bolj stvarno povedal svoje predloge in nehal poudarjati samo splošno in megleno nemške zahteve, potem bi se šele videlo, kaj in kako lahko govori Anglija.

V zvezi s sadnjimi dogodki v Rusiji so se razširjale vesti, da so boljševiki aretirali tudi Leninevo vdovo go. Krupskajo. Uradne vesti pa vztrajajo na trditvi, da je bila to izmišljena laž inozemskega časopisa.

Italija, ki ji premočna Anglija vzlic zadnjemu »gospodskemu sporazumu« nikakor ne more biti preveč pri sreč, seveda podpira Nemčijo. Sama je v kolonialnem oziru z zavzetjem Abesinije zadovoljna in trenutno nima potreb.

Ta okolnost in pa dejstvo, da sta si obe državi notranjepolitično sorodni, je Italijo in Nemčijo zblížala v dveh glavnih točkah: v stališču do Rusije in v stališču do Španije.

Prav zato se pa italijansko-nemško stališče v španskem vprašanju vedno kolikor toliko loči od angleško-francosko-ruskega, da doslej še ves čas ni prišlo (in bržkone tudi še ne bo kmalu prišlo) do kakega enotnega nastopa velesil v

španskem vprašanju. Kakor zahteva Nemčija enakopravnosti v mednarodni politiki in v kolonialnih vprašanjih, tako zahteva Rusija zase enakopravnost v londonskem odboru za nevmešavanje v španskem vprašanju. Tako se pač godi kakor v prislovi: Pokajo gore, rodi se pa miš. Tu se morda ne bo rodila niti — miška.

Med Turčijo in Italijo

se je na sestanku obeh zunanjih ministrov, Ruždi Arasa in grofa Ciana, doseglo soglasje, tako da sedaj med tema dvema državama ni spornih vprašanj.

Advokat Reilly Edvard

Tale mož je zagovarjal ugrabitelja Lindberga-vega sina Bruna R. Hauptmana. Ker pa je bil baje prepričan, da je Hauptman nedolžen in bil po nedolžnem usmrčen, je sedaj v Newyorku znorel.

Predsednik francoskega parlamenta o jugoslovansko-bolgarskem paklu

Predsednik francoskega parlamenta g. Edvard Heriot je na vprašanje nekega poslanca, kaj misli o jugoslovansko-bolgarskem prijateljskem paklu, med drugim izjavil:

»Če se danes ta dva naroda zblížujeta, se lahko samo veselim, ker se s tem uresničuje moja davna želja. Jugoslovansko-bolgarsko zblížanje bo orodje miru na Balkanu in že s tem pomembna podpora miru v Evropi.«

Za tem je predsednik Heriot odgovarjal še na druga vprašanja. Dejal je, da je dovolj, kar s svoje strani stori za Habsburžane, če se v diplomatski loži dela, kakor da zastopnika Habsburgovcev — ne vidi.

Dobro se je odrezal odlični prijatelj Jugoslavije, ali ne? Naj bi njegove besede — trajno veljale!

Najstarejša Francozinja

Francozinja ga. Paulois Flarina je stopila te dni v 101 leto starosti, kar je za ta narod velika redkost.

Kmetska mladina

Kaj hoče mladina?

Nekje v Jugoslaviji izhaja list, ki ima kaj čudne pojme o kmetstvu. V njem je bil namreč pred kratkim objavljen članek, v katerem se pisec bridko pritožuje nad kmetskimi pokretom in njegovimi ideologi. Člankar trdi, da vidimo kmetsko misleči ljudje na kmetih in v kmetu samo vse dobro in lepo, drugod pa samo pokvarjenost in gnulobo.

Clovek, ki tako misli in piše, samo dokazuje, da kmetska, kmetskega pokreta in zlasti teženj kmetske mladine prav nič ne pozna — ali jih pa namenoma prezira. Saj smo vendar vprav mi v kmetsko mladinskem pokretu vedno naglašali, da je naše delo namenjeno in posvečeno dvigu in napredku kmetskega življa in podeželja sploh! Saj smo bili mi tisti, ki smo opozorili in še vedno opozarjamo na nebroj kmetskih napak! In ne zato, da bi se med seboj hvalili, ampak zato, da se s skupnim delom izpopolnimo, da si pomagamo, da se usposobimo za življenje in da vse življenje očistimo in poplemenitimo, zato smo se z dušo in srcem oklenili kmetskega gibanja.

Kaj pa je v nas tako groznega, da nas morajo nekateri na tako žalostno smešen način napadati? Mi nočemo nič drugega kakor v življenjsko resničnost preliti spoznanje, ki so ga dale človeštvu večstoletne skušnje in ga je zlasti podkrepila zadnja svetovna vojna, spoznanje namreč, da gre kmetskemu delu zaradi njegove temeljne življenjske važnosti med vsemi deli prvenstvo. Iz tega spoznanja, ki se ga danes oklepa ves svet, pa stavimo mi čisto naravno zahtevo, da kmetski živelj odločaj sam o svoji usodi. Ta zahteva je posebno v Jugoslaviji kot kmetski državi neizbežna. Kdo bo zameril društvu, če gospodari v njem 60, 70, 80 procentna večina? Nam pa, ki niti nočemo gospodariti raznim stanovom — ker vendar nismo razredno-stanovsko gibanje — nam se to zameri!

Mimo te zamere in mimo natolcevanj gre kmetska mladina mirno na delo. Ona ve, da je izobrazba tisto orožje, ki v nekrvavem boju končno vedno zmaga. In zato bo mladina, kakor doslej — tudi v bodoče posvečala največ skrbi izobrazbi vasi. Prepričana je, da bo s tem opravila delo, ki jo bo zanesljivo približalo cilju. Tedaj pa bodo morali umolkneti tudi vsi oni, ki sedaj iz nevednosti ali iz zlobe napadajo.

★

St. Pavel pri Preboldu

Pustna veselica, katero je priredilo preteklo nedeljo Društvo kmetskih fantov in deklet, je uspela nad vse pričakovanje. Prostorne sobe gostilne Vedenika so bile domala premajhne. Sentpavliani so se tokrat pokazali kot malokdaj prej na prireditvah katerih koli društev. Razen domačinov so prireditev posetili tudi številni člani in članice od društva v Orli vasi, St. Juriju ob Taboru in Braslovčah. Poleg številnih od-

daljših kmetskih pokretašev je na prireditvi prisel tudi predsednik zveze Ivan Kronovšek. Moralen kot gmoten uspeh prireditve je bil prav zadovoljiv! — Istega dne in ob istem času se je slična prireditev vršila tudi v Zadrugnem domu. Razlika je bila le v tem, da se je v omenjenem domu zbrala gospoda k običajni pustni večerji, dočim je pa na tej strani bila prava ljudska prireditev z neprisljnim in od nikoder narekovanim veseljem. Organizirana kmetska mladina je na ta način zaključila z zabavnim delom svojega programa.

Hajdina pri Ptuj

Tudi naše »Društvo kmetskih fantov in deklet« se precej marljivo deluje, čeprav ni od nas nobenega glasu. Odkar se je zaključila sezona letnih prireditev in ko je bilo opravljeno glavno poljsko delo, imamo redne tedenske sestanke ali debatne večere, na katerih razpravljamo o raznih vprašanjih, ki se tičejo kmetskega naroda in njegovega življenja, nadalje o kmetski zaščiti, zadrugstvu in o organizacijskih stvareh ter se tako pripravljamo za poletno dobo, ko bomo spet nastopili s prireditvami na prostem.

Iz naših vrst pa smo zgubili agilnega in požrtvovalnega delavca za kmetsko-mladinski pokret tovariša Neubauerja Janeza, ki se je poročil z gospodično Frangež Alojzijo iz Sesterč, kamor se je tudi odselil. Zelimo mu obilo sreče v zakonskem stanu in upamo, da bo tudi v bodoče ostal zvest naši ideji in širil našo misel tudi na sedanjem svojem bivališču.

Mlatič

Srečanje s Kucenčkovim Dežko.

— Da bi jo preveč ne razdražil, začnem o drugih stvareh: »Kje pa imaš Frtaučkovga Gustelna?« — »Uh, ta je pa u Beligrad pukljan, kar u kalop, sploh vse tku hitma zadnje cajte, de je kar čuden!« — Ostrmel sem malo, pa se me je tudi polotila zavist. »V Beograd praviš, pa ne v upravni odbor kakšne banke ali morda celo v Prosvetni svet, da brani čisto slovenščino?« — »Ne prvo ne drugo, nego — če boš molčal — ti pa zaupam: cirilice se je šel učiti. Siromak je v tem tku slabo podkovan, da mu izsekajo besedo cirilica clo takrat, kadar jo napiše z latinico.« — In že je hotela naprej proti Dobrovi. Kar mi pade na um najnovejša definicija o zadrugarstvu, pa jo pobaram: »... Sicer se mi pa zlo mudi in na svidenje v Mariboru!« — »Kaj pa bo tam?« — »Uh, kuar se boš tulk delu, tečaj bo, tečaj za časnikarsko otika sejsa tebe ta peruga povabil. Gespud podžupan ud ferziherunge pa gespud Janovi ud masinenge vera boja predaval.«

Pod tuš z njim!

Ubogi slovenski gospodari, če bi reš bil, bi mu jaz preveč ne zameril. Ker pa vem, da to ni noben pravi gospodar, temveč navadna papirnata trobenta, mu zamerjam do ušes!

Zakaj?

Ta prazna slama za naše slovensko gospodarstvo se nekaj vsaja name radi onega bolnika iz Fabcev, ki ga pri moji veri skoro ne poznam.

Ne vem, kaj mu je v glavi, da brani tega koštruna, če je res klical v nekem podstrešju skozi luknjo na pomoč sv. Urha in nazadnje pa, Bog nas ga varuj, še samega črnega hudical!

Jaz vprašam papirnatega kolega, če res tako dobro gospodari med nami, zakaj ne podloži Janezu Vodopivcu iz Fabcev, kadar kozla sklede, da bo tudi on spoznal neznosen smrad njegovega pretrganega želodca Pazi pa naj se, to mu rečem, da ga pri kozlanju po obrazu ne pošprica, ker je v nevarnosti potem tudi on,

da bodo sami dihurji pred njim bežali! Zato ponavljam in bom še, če ima kdo, pa najsi bo to Janez Vodopivec iz Fabcev ali kak drugi grešnik, preumazan jezik ali slab želodec, brez usmiljenja »pod tuš z njim!«

Tekma je končana

Katoliško tiskovno društvo, katerega član na podlagi pravil ne more postati razen dušnih pastirjev noben zemljan, kaj šele kmet, piše v zadnjem »Domoljubu«, ki je izključna last tega društva, z debelimi črkami pod naslovom »Domoljuba v vsako hišo« tudi to-le:

»Za danes rečemo le to, da smo lahko z uspehom tekme popolnoma zadovoljni in da so vse naše organizacije, katere so se zavedale velikega pomena našega tiska, naredile več kot svojo dolžnost.«

Vidite, kmetje, gospoda, ki izdaja mesto vas za vas »Domoljub«, pravi, da je zadovoljna z uspehi vašega truda. Gospodje člani društva so gotovo zadovoljni tudi z izkupičkom, ki ste ga s težkim trudom in s krvavimi žulji skupaj znesli za časa tekmovanja. Nikjer pa niso gospodje lastniki zapisali v »Domoljub«, če so zmogani in obubožani kmetje v dobi, ko vse kmetsko gospodarstvo propada, s futrom, ki jim ga nudi »Domoljub«, zadovoljni in siti.

Grem, ker ne razumem

Prošlo leto, ko se je obravnaval proračun ene precej obsežne občine v Dravski banovini, je bil navzoč tudi odbornik, ki je bil zelo spoštovan in upoštevan od strani bivših voditeljev. — Hotel je sejo zapustiti takoj, ko se je pričela živahna debata o najglavnejših izdatkih občine, kajti prišla ga je klicati njegova žena, naj gre z njo domov, ker je že voz naprežen. — Eden izmed prisotnih pa je njegovi odstranitvi ugovarjal, rekoč: »Sedaj je vendar najbolj važno vprašanje na dnevnem redu in prav sedaj hočeš zapustiti sejo?« On pa je odgovoril: »Grem, ker ne razumem, kaj se prav za prav pogovarjate!«

Cep se mi je zlomil

V Pilštanju sem imel te dni za mlatit prav obsežen nasad. Bilo ga je lahko rečem za dva poda. Ko pa sem krepko po snopju zamahnil — se mi je cep prelomil na dvoje. Kaj sem hotel potem drugega, kakor to, da sem se vrnil peš čez hribe nazaj v Rajhenburg, kjer bom dal cep v popravilo. Moja krivda torej ni, če bo nasad snopja v Pilštanju segnil in propadel. Ko bo druga žetev na vrsti, ako Bog da, bom že pripravil cep, tako da se mi ne bo zlepa stizil kakor dosedanji.

Kratke vesti

Na severni tečaj. Rusi pripravljajo znanstveno ekspedicijo na severni tečaj. Znanstvenike bo odpeljal s posebnim letalom slavni pilot Vodopijanov in jih na severnem tečaju izkrcal. Ekspedicija bo proučevala vršenske pojave, kretanje morskih struj, ledenih polja itd. Po končanem delu jih bo pilot zopet odpeljal nazaj.

Nemški otroci imajo pravico po dovršenih 14 letih, da si sami izberejo cerkveno pripadnost, ali pa da se sploh odrečejo vsaki cerkvi. Starši nimajo nobene pravice odločanja.

Proti vojni in fašizmu. Francoska dekleta ustanovljajo klube proti vojni in fašizmu. Zdaj so dekleta ustanovila v Parizu tak osrednji dekliški klub, ki združuje 350 dekliških klubov proti vojni in fašizmu iz notranjosti Francije.

Za veliki prekop Volga—Moskva, ki bo vezal rusko prestolnico z dvema morjema in ki bo že letos maja meseca izročen prometu, gradi 20 ladjedelnic z vso naglico parnike. Zgrajenih bo 189 parnikov, od katerih bo 16 razkošnih z motorji na nafto. Ko bo prekop dovršen, bo postala Moskva pristanišče petih morja, kjer bodo pristajale največje ladje.

Ne samo čaj...

„Naš čaj“

je najboljša domača zeliščna krepilna pijača.

NAS ČAJ

dobite v spec. trgovinah

KMETIJSKA DRUŽBA V LUBLJANI

Dopisi

Z napadi so začeli

Rudniški župan g. Ivan Ogrin, daleč naokoli znan poštenjak in ugleden mož je 27. preteklega meseca nadzoroval svoje posle pri krmljenju živine v hlevu. V tem trenutku je počil strel skozi okno in krogla je razbila šipe ter šinila mimo g. Ogrina. K sreči ga ni zadela. Ker se zločincu ni prva namera posrečila, je zopet drugi večer obnovil svoje podlo dejanje. Hlapci in brezposelni nočevalci so takoj hiteli za storilcem, katerega pa vsled teme niso mogli izslediti. Orožniki iz Skofljice pa so storilcu že na sledu, ker so ga izdale stopinje v snegu.

To junaštvo je odmev zadnjih občinskih volitev z dne 6. decembra 1936. Nekateri ne morejo pozabiti poraza in žele, da bi g. Ogrin posle odložil. Na željo teh je bila izvršena pred kratkim revizija računov zidave šole na Laverici v l. 1926., čeprav so bili računi že pred petimi leti pregledani in odobreni tudi pri sodišču. Rezultat te revizije je bil tak, da ima gospod Ogrin prejeti ca. 4000 dinarjev. To vsoto pa je g. Ogrin šoli podaril.

Rudniški občani obsojamo zlobnega atentatorja in upamo, da g. Ogrin ne bo odložil županskih poslov. To željo izražajo zlasti brezposelni, ki jim je g. Ogrin naklonil vso svojo župansko nagrado.

Radovedni smo, če bode »Slovenec« tudi ta dogodek objavil, kakor je bil pred kratkim objavljen sličen slučaj iz Ribnice.

Pripominjamo, da je bil g. Ogrin v l. 1926. dvakrat razrešen. Prvič kot podžupan, drugič kot župan, a je bil nato 6. dec. zopet izvoljen za predsednika občine.

Iz temeniške doline

Letos je na 1. januarja prenehala obratovati v Čagošah privatna električna centrala, ki je po razpadu g. Karel Pollakovega veleposestva prišla v last Jugo-banke v Ljubljani. — Le-ta je prodala z omenjene centrale tudi stroje s turbino vred. — Ker je moral poslej kraj Temenica in tudi nekaj posestnikov iz bližnjega Sela ostati brez luči, se je podjetni in agilni gospodar g. Fajdiga Franc, gostilničar iz Temenice, odločil, da je kupil skoro 3 km dolg vod visoke napetosti, ki pelje iz Sela v Temenico, ter napravil potrebne korake pri vodstvu KDE v Ljubljani in Grosupljem in izposloval, da so dne 16. preteklega meseca zopet zagorele žarnice iz elektrarne v Zagradcu. — Le njegov sosed se s tem ni strinjal ter je začel z graditvijo lastne električne centrale, seveda ga bo gotovo precej več veljalo. Želimo, da bi pobudo g. Fajdige vsi okolišani prav razumeli in da bi se elektrifikacija temeniške doline čim prej uresničila. — Pri tem je tudi omeniti, da je tehnično vodstvo K. D. E. po svojem iniciativnem tehničnem vodji g. inž. Frasu šlo novim interesentom zelo na roko, za kar naj bo tem potom izrečena naša zahvala.

Radohova vas

Dne 20. januarja t. l. je bil v gostilni Pan-gere na Pljuskci ustanovni občni zbor Zveze živinorejcev za gojitve sivorjave dolenske pasme. K zvezi je takoj pristopilo 25 članov živinorejcev iz tukajšnje bližnje okolice in je bilo takoj po sreskem kmetijskem referentu g. Šušteršiču vpisanih tudi 40 lepih krav v rodovnik.

Št. Jurij pri Grosupljem

Drugod po svetu se bore za žive, pri nas smo se za — mrtvega. Pred kratkim je namreč umrl posestnik Frane Borštnik, čegar posestvo spada pod Skocijansko laro.

Pokojnik je sam pred smrtjo izrazil željo, da bi bil pokopan v Št. Juriju. Isto je prosila tudi njegova številna družina, ki je bila ob smrti skrbnega očeta in rednika nepopisno za-

lostna in potrta. Župnik v Skocijanu g. Zupančič pa se je temu uprl in se ni udal niti odloku škofijskega ordinarijata v Ljubljani.

Tako je mrtvi Borštnik, ki je moral tako mlad v grob — bil je star komaj 43 let — radi posledic trpljenja v svetovni vojni — celo po smrti 3 dni čakati na svoj zadnji mir. Prizori, ki so se med tem odigravali, so vprav pretresljivi in mečejo strašno luč na razmere v naših krajih. Ob napovedanem času ni bilo niti škocijanskega niti šentjurskega župnika doma. Cerkev zaprta, celo mrtvašnica zaklenjena, da so morali pogrebci vdreti vanjo, če so hoteli rajnemu izkopati — grob.

Ob 10. uri dopoldne bi moral biti pogreb, pokopal pa je Borštnarja šele tik pred nočjo g. Gole, župnik iz Grosuplja, po katerega je šla posebna deputacija.

Vsi, ki smo bili priča žalosti nedolžne družine, vsi, ki smo slišali presunljiv jok uboge vdove in nebolglih otročičev, si bomo do smrti zapomnili, kaj se je godilo ob mrtvaškem odru in grobu tega vzornega moža poštenjaka. Ko izrekamo toplo sožalje ubogi družini, kličemo vsem, ki jim to velja: »Nikar ne mislite, da je kmetiška glava pozabljiva! Vrnjen dan pa je vsak dan!«

Gospodarstvo

Vinogradniki!

Ko je v letu 1931 nastala radi splošne tudi vinske krize in niso mogli vinogradniki znova-čiti svojega pridelka, je v letu 1932. takratna JNS vlada sprejela zakon o izpremembah in dopolnitvi zakona o državni trošarini, objavljen v »Službenem listu« Dr. b. od 27. aprila 1932. V pripombi 3. zakona se določa: »Proizvodniki, ki prodajajo vino in žganje lastnega pridelka in z lastnega zemljišča v svojih vaseh od 5 l in več, v velikih mestih, mestih in malih mestih in trgih od 10 l in več naenkrat, se ne smatrajo za točilce na drobno in ne plačujejo trošarine in takse. Ti smejo prodajati vino tudi na debelo zunaj svojega stanovanjskega v množinah nad 50 l, žganje pa v množinah nad 25 l naenkrat prosto trošarine in trošarinske takse.«

K temu zakonu je izšel pravilnik, ki je bil objavljen v »Službenem listu« Dr. b. z dne 13. julija 1932. Odstavek 8. čl. 103. se glasi dobesedno: »Proizvodniki vina in žganja iz lastnih sirovin in iz lastnega zemljišča ne plačajo nič državne in banovinske trošarine, če prodajajo doma (pri svoji hiši) v vaseh nad 5 l naenkrat, v velikih mestih, mestih, malih mestih in trgih pa nad 10 l vina in žganja naenkrat. Istotako ne plačajo te osebe nič državne in banovinske trošarine, če prodajo vino in žganje lastnega pridelka in lastnega zemljišča na kraju zunaj svojega stanovanjskega v množinah nad 50 l vina in nad 25 l žganja naenkrat.«

Ta zakon, katerega je podpisal Nj. Vel. viteški kralj Aleksander, je še v celoti v veljavi. Tudi pravilnik k temu zakonu je še v veljavi. Okrožnica kr. banske uprave z dne 6. maja 1936, VII No. 4810/74 »Banovinska trošarina na vino in prodaja lastnega proizvoda« na vse sreske načelnike in sreske izpostave v Škofji Loki tolmači te določbe drugace in znatno omejuje pravice vinogradnikov. Okrožnica se glasi:

»Na razna vprašanja glede tolmačenja tukajšnje okrožnice z dne 29. februarja 1936, VII No. 4810/I, dajem nastopno pojasnilo:

Vinogradnik, ki ni točilec na drobno ali na debelo, sme prodajati vino lastnega pridelka brez posebne dovolitve in brez plačila banovinske trošarine v množinah nad 5 l, odnosno 10 l le iz kleti, kjer je vino proizvedel,

najsi je ta klet v vinogradu ali v hiši, kjer proizvodnik stanuje.

Proizvodna klet je ona klet, kjer se je grozdje prešalo ali žganje kuhalo, odnosno kamor se je po izvršenem opraviilu proizvod shranil. Vino lastnega proizvoda se sme torej prodajati v zgoraj omenjenih količinah brez posebne dovolitve in brez plačila banovinske trošarine ali v kleti v vinogradu samem ali pa v hiši, kjer vinogradnik stanuje, če ima proizvodno klet na svojem prebivališču. Izven teh prostorov pa sme prodajati vino lastnega pridelka brez dovolitve in brez plačila banovinske trošarine le v množinah nad 50 l hkratu, in to le z voza ali s kakšnih drugih prevoznih sredstev na prostem, ne pa v odprtih lokalih. Za vsak drug način točenja vina lastnega pridelka je potrebno dovoljenje za točenje na drobno, prav tako se mora tudi plačati banovinska trošarina. Tudi ni dopustno, da bi se vino ali žganje iz proizvodne kleti v vinogradu prenašalo na dom in le tu v množinah nad 5 l odnosno 10 l prodajalo brez trošarine in brez vsake dovolitve. To bi nasprotovalo trošarinski uredbi in bi se proizvodnik v takem primeru moral smatrati za točilca na drobno.

Iz zakona in pravilnika se razvidi, da ima vinogradnik, ki prodaja vino z lastnega zemljišča, svoj proizvod tudi pravico prodajati na svojem domu (pri svoji hiši). To je nepobitno.

Resnica pa je, da so nekateri vinogradniki hoteli izigravati te zakonske določbe. Najli so si v kraju, kjer bi lahko prodajali vino, stanovanje in pričeli prodajati vino lastnega pridelka od 5 l oz. 10 l naprej. To izigravanje zakona je hotel oddelek za davke min. za finance s pojasnilom z dne 16. junija 1934. Štev. 48793, »Sl. list« Dr. b. od 18. julija 1934 pojasniti ter pravi: »Pri izvrševanju uredbe o višini, načinu ubiranja in kontroli pri banovinski trošarini na vino in žganje ne postopajo vse banovine enotno. Da se izenači postopanje v vsej državi, izdaja min. za finance na osnovi člena 46. omenjene uredbe naslednje pojasnilo in navodilo:

»Po členih 2. in 3. navedene uredbe postane vino in žganje zavezana plačilu banovinske trošarine, ko ju prične točilec na drobno točiti, to je, ko se postavi na sod pipa zaradi točenja, odnosno, ko točilec vina in žganja na debelo blago proda, odsvoji.«

Ta določba se je že od začetka veljavnosti uredbe pogrešno in sicer tako razumevala, da so proizvodniki absolutno oproščeni vsakega nadzora in da lahko prodajajo potrošnikom svoje vino in žganje prosto in neomejeno.

Sprejaj navedena uredba nima določbe, s katero bi se proizvodnik, ki ni točilec pijače na drobno ali na debelo, zavezoval; vendar pa to nikakor ne pomeni, da so s tem razveljavljene določbe trošarinskega pravilnika, ki predpisujejo, da sme proizvajalec samo iz svoje kleti, to je iz kleti, kjer je vino in žganje proizvedel, najsi je ta klet v vinogradu ali v hiši, kjer proizvajalec stanuje, prodajati brez vsake dovolitve. Ni torej moči dovoliti, da bi

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopisne, knjige, vačbarvni listi hitro in pocenito

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

prodajali proizvozniki svoj proizvod na trgu ali kjerkoli v količinah pod 25 l žganja in pod 50 l vina, ker se smatrajo v tem primeru za točilce pijače na drobno in se nanje uporablja tar. post. 62 taksne tarife in potemtakem tudi uredba o višini, načinu ubiranja in kontroli banovinske trošarine na vino in žganje. Smiselno s tem je uporabljati za take primere člen 37 spredaj omenjene uredbe.

Tako torej pojasnilo oddelka finančnega ministrstva.

Oddelek finančnega min. se sklicuje na obstoječi pravilnik. Pravilnik pa nima nobene določbe, ki bi določala, da sme le iz proizvodne kleti prodajati, nego izrečno pravi, »če

prodaja na svojem domu« (pri svoji hiši). Kakor že spredaj omenjeno, je hotel preprečiti izkoriščanje, da ni začasno stanovanje, ki si ga najame vinogradnik za svoje stanovanje, smatrati za svoj dom. Pri tem se je poslužilo besede »kjer je proizvedel«. To pa je krivično za one vinogradnike, ki res prodajajo vino na svojem domu (to se pravi pri svoji hiši)! Marsikateri vinogradnik, ki ne pozna te okrožnice, bo občutno kaznovan. Našemu vinogradniku, ki je bil že lani zaradi slabega pridelka zelo prizadet, preti pri današnjem slabem stanju najhujša nevarnost.

Zato je nujno potrebno, da se puste vinogradniku vse zakonite pravice.

Domači dogodki

× Čebelarji-prevaževalci! Akcijski odbor za zaščito že stoletnih pravic prevažanja čebel v paše Vas vabi, da se polnoštevilno udeležite protestnega zborovanja čebelarjev-prevaževalcev, ki se bo vršilo v nedeljo dne 14. februarja 1937 ob pol deseti uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. — Čebelarji-prevaževalci, v Vašem lastnem interesu je, da za zaščito svojih pravic stopite na plan, ker nasprotniki prevažanja skušajo preprečiti vsakršno koli prevažanje v paše. Vsak prevaževalec naj smatra udeležbo za dolžnost. — Istočasno Vas vabimo, da se udeležite po vašem zastopniku tega zborovanja, ker bo zborovanje zelo važno za obstoj naprednega slovenskega čebelarstva in slovenskega narodnega gospodarstva vobče.

× Poplave je že začelo povzročati letošnje nenavadno vreme tudi v naši državi. Pri Požarevcu se je namreč v neki soteski v strugi reke Morave zaježil led. Reka je naglo narasla in preplavila nekaj vasi. Na pomoč je prišlo vojaštvo, ki je z minami in topovskimi streli razbijalo led ter predrlo tudi neki nasip, da se je voda lahko prej raztekla in ni povzročila po vaseh še večje škode.

× Izšla je prva številka prvega slovenskega esperantskega mesečnika »NIAJ VIZAGOJ«, tujsko prometno propagandnega značaja, bogato ilustrirana. Celoletna naročnina samo Din 15.—. Naroča se na naslov: Damjan Vahen, urednik, Ljubljana, Reslova 29.

× Znamenita knjiga »Dobrovoljci, kladivarji Jugoslavije«. Vse vojne dobrovoljce, vse dosežke in bodoče naročnike knjige »Dobrovoljci, kladivarji Jugoslavije« obveščamo, da knjiga še ni izšla zaradi stavke v Združenih papirnicah Vevčah, ki dobavijo papir. Po končani stavki in dobavljenem papirju ne bo za izdajo knjige nobenega zadržka več, ker so rokopisi že postavljeni in klišei izgotovljeni. — Redakcija knjige »Dobrovoljci, kladivarji Jugoslavije«.

× Gorelo je nedavno ponoči v Izlakah gospodarsko poslopje gostilničarja in lesnega trgovca Rudolfa Hribarja. Škoda je znatna, vzrok požara pa še ni znan.

× Do smrti je zabodel 27letni posestnikov sin Ivan Hozjan iz Trnja 20letnega čevljarkega pomočnika Lojza Vučka, doma iz Srednje Bistrice. Dejanje je izvršil v Žižkih. Vzrok je bila ljubosumnost. Hozjan se je po krvavem dejanju sam javil orožniku.

× Pod vlak je skočil 26letni rudar Pavle Metere iz Studencev nad Hrastnikom. Kot rudar je bil zaposlen v ojastrškem obratu. V nekaj letih je to že tretji samomor v tej družini, ki jo pač res preganja kruta usoda.

× Svojega nezakonskega sina je v prepiru ustrelil 50letni posestnik Franc Planinšek v Vrhtrebnjem. Planinškov sin Lojze Moravec je živel pri očetu, vendar so bili prepiri med njima vsakdanji pojav. Končno ga je oče ustrelil z lovsko puško in je fant dobil 25 svinčenih zrn v trebuh.

× Uredbo o nadzorstvu nad zavarovalnicami je te dni izdal gospodarsko-finančni odbor

ministrov. Doslej je bilo to vprašanje pri nas urejeno samo v Sloveniji in Dalmaciji.

× Berač je zažgal hišo posestniku Ivanu Ostvršniku v Vrbah. Storil je to iz maščevanja, ker mu je posestnik prejšnji dan odrekel prenočišče. Posestnik ima din 20.000.— škode, berača pa so prijeli orožniki.

× Iz političnega sovraštva so neki lopovi nedavno napadli ponoči Lundrovo družino v Skocijanu. To je v tem kraju v kratkem času že drugi tak napad. Kam vendar plovemo?

× V cerkev grede se je ubil zadujo nedeljo 67letni Franc Guštin, posestnik iz Sela. Šel je po bližnjici v cerkev, pa mu je na strmém klancu spodrsnilo in je pri padcu udaril z glavo ob neko drevesno korenino. Samo vzkliknil je in je bil takoj mrtev.

× Okradli so ga. Andrej Verdovnik iz Selnice ob Dravi je bil tako nepreviden, da je v pivski družbi v neki gostilni na Janževi gori v veselem razpoloženju pokazal listnico, v kateri je imel 7 tisočakov in en stotak. Ko je pozneje hotel plačati svoj zapitek, ni bilo o listnici ne duha ne sluha.

× Učiteljica izginila tik pred poroko. Učiteljica Mica Risovski se je nameravala poročiti s trgovcem Francom Ripoldom v Lukavcu pri Tuzli. Pred poroko sta šla oba v Tuzlo, da si nakupita potrebne stvari. Ko se je ženin vračal nazaj v Lukavec, je nevesta izginila brez sledu. Čakal jo je pri vseh vlakih, pa je ni bilo od nikoder. Do danes še ne vedo, kam je nevesta izginila.

× Nepismenih je v Zagrebu po statističnih podatkih še 12.000 oseb. Ravnateljstva ljudskih šol so radi tega uvedla posebne brezplačne tečaje za nepismene in pozvala prizadete, naj se prijavijo vanje. Odziv je bil neverjetno, skoraj sramotno majhen. Od vsega ogromnega števila se je namreč zglasilo samo 80 oseb!

× Nevesto je ustrelil. V Ovčarevcu pri Travniku je bilo nedavno na en sam dan napovedanih — 15 porok. Prvih 14 je bilo že opravljenih, ko so pa svatje šli po zadnjo nevesto, je njen kum (boter) iz veselja streljal z revolverjem. Samokres je odrekel, ko pa ga je mož hotel popraviti, se je orožje sprožilo in krogla je zadela nevesto Mando Šujakovo naravnost v čelo. Bila je takoj mrtva. Mesto na svatbo so se morali svatje pripravljati k pogrebu, nesrečnemu kumu so pa komaj preprečili, da se ni v obupu vzel življenja.

× Napadi na profesorje so bili letos ob zaključku prvega polletja tekočega šolskega leta neverjetno številni. V Beogradu je dijak srednje tehnične šole G. Mirsić iz Kotora s pestjo pobil profesorja Muhamedagića na tla, mu zadal z nožem šest ran in nato pobegnil. — Mile Stojanović, dijak na isti šoli, pa je zagnal proti profesorju Kiršnerju steklenico solne kisline. K sreči ni zadel in je ostal profesor nepoškodovan, a dijak je tudi pobegnil. — Kaj se nam obeta od take mladine in kje so vzroki, da je mladina taka?!

Kmet, ki se zaveda svoje moči, ki ve, kaj pomeni zanj lasten dobro urejevan tedi, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu novih naročnikov.

× Smrt pod avtom. Po nesrečnem naključju je ondan prišla pod avto Marija Zemljaričeva, posestnica iz Bukovcev, občina Markovec. Stara je bila šele 35 let. Avto jo je hudo poškodoval in je nesrečna kmetica kmalu po nezgodi izdihnila.

× Nov zakon za varstvo narodnega zdravja pripravlja socialno ministrstvo. Sestava novega zakona je poverjena posebni komisiji, ki mora končati svoje delo do 1. maja t. l.

× Dva milijona dinarjev za most čez Bosno. Finančni minister je nakazal dva milijona dinarjev za gradbo velikega mostu čez Bosno pri Doboju. Most bodo začeli graditi takoj, ko upade voda, ki je zaradi taljenja snega močno narasla.

× Vlak je do smrti povezil na progi Banjaluka—Dobrlin staro ženico, ki je počivala in sedela na progi. — Enako se je zgodilo 80letnemu kmetu Milanu Gojkoviću, ki je blizu postaje Mučna Rijeka šel čez progo. Vlak ga je sunil v jarek in starček je radi poškodb čez malo časa izdihnil. — V Vinkovcih je pa postal blizu tovarnega kolodvora žrtev nesreče prometni uradnik Ninko. Šel je po progi v službo, pa je po nesreči prišel pod zagrebški osební vlak, ki ga je razmrevaril do smrti.

× Žag imamo v naši državi 3236 s 68.670 konjskimi silami. Letno lahko proizvajajo 6 milijonov 658 tisoč kubičnih metrov. — Vsega lesa pa proizvajamo v državi 16 in pol milijona kubičnih metrov.

× Paketne pošiljke, ki jih zasebniki dobivajo kot poklon (darilo) iz inozemstva in ne presegajo vrednosti 500 dinarjev, morajo carnaruice izročiti naslovljencem po zadnji uredbi finančnega ministra brez predložitve originalne fakture.

× Podaljšanje roka za vložitev prijav za pridobitno. Finančni minister je včeraj izdal odlok, da se redni rok za predložitev davčnih prijav za pridobitno za leto 1937, podaljša do vstetega 15. februarja t. l. O tem odloku finančnega ministra so takoj dobile brzojavno obvestilo vse finančne direkcije.

× Gasilci izražajo svoje zaupanje g. Josipu Turku. V znak zaupanja in spoštovanja so mnoge gasilske čete na svojih občnih zborih izvolile g. Josipa Turka za častnega člana. To je s posebnim poudarkom storila tudi gasilska četa v Žabnici pri Škofji Loki. Člani te čete so gospoda Josipa Turka izvolili za častnega člana, da bi mu tako izrazili priznanje in zahvalo za požrtvovalno in uspešno delo v vrstah slovenskega gasilstva. — Enako sta storili gasilski četi pri Sv. Lenartu in Dolenjem Logatcu. Tudi iz več drugih krajev prihajajo enaka poročila.

× Vlomilci so obiskali vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru. Iz miznice so odnesli ročno železno blagajno s 400 dinarji, iz nekega predala pa 40 din. Plen je bil torej skromen. Blagajno so lopovi razbili v drvarnici sosedne hiše in nato brez sledu izginili.

× Tudi sodniki niso varni pred tatovi. Tako so v Litiji odnesli neznani tatovi sodniku Marinu Pavloviču iz omare v pisarni sreskega sodišča pisalni stroj, ki je bil sodnikova zasebna last in suknjič, ki ga je sodnik nosil v pisarni.

× Očeta je ustrelil. V Zerovincih pri Ptujju je komaj 17letni Ivan Žalar v prepiru ustrelil svojega očeta Ivana, ki je takoj izdihnil. Poldivjanega sina so hoteli ljudje linčati in so ga orožniki komaj rešili ter odali v zapor.

× Vlomilska smola. »Pri šestici«, znani ljubljanski gostilni, so poskusili vlomilsko srečo 3 ali 4 neznanci. Te dni popoldne so se vlihotapili v gornje prostore, kjer je družinsko stanovanje. Predrli so železne zapehe na vratih na stopnišču, nato pa še zapehe pri vhodu v stanovanje. Ko je vlomilec s silo odprl vrata, je sobarica, ki je tedaj stopila iz druge sobe, zavpila, česar se je lopov ustrašil in zbežal, za njim pa še njegovi tovariši, ki so ga čakali zunaj. Restavracijski uslužbenci, ki so vlomilce, čakajoče v veži, videli, a niso vedeli, na kaj preže, so jih policiji natančno opisali in je upati, da pride temna družina kmalu v roke pravice.

Jz tujine

■ Poljsko-švicarska trgovska pogodba je bila zadnje dni januarja podpisana v Varšavi.

■ Poljsko-francoska kmetijska zbornica je bila pred kratkim ustanovljena v Varšavi, v Parizu pa enaka francosko-poljska zbornica. Namen obeh ustanov je pospeševanje izvoza kmetijskih pridelkov in proizvodov iz njih.

■ Prisilno zavarovanje kmetov. Bolgarski ministrski predsednik je predložil ministrskemu svetu načrt zakona o splošnem prisiljenem zavarovanju na kmetih. Razen zavarovanja proti toči in ujmam za pridelke obsega načrt tudi zavarovanje vseh poslopij na kmetih.

■ Napredek časopisnega poročanja. Štirje veliki francoski dnevniki so zgradili lastne radiooddajne postaje, iz katerih obveščajo čitatele sproti o najvažnejših dogodkih.

■ Smrtna kazen. Litvanska vlada je sprejela določbo o izvršitvi smrtne kazni. Odslej se bodo smrtne kazni izvršile s pomočjo strupenih plinov v jetniških celicah.

■ Mesec dni zapora za poljub je dobil Madžar Jožef Molnar. Vročekrvni Madžar je stopil v kmetisko hišo in tam začel dvoriti gospodarjevi hčerki. Proti njeni volji jo je tudi poljubil. Hčerka ga je tožila in sodišče ga je obsodilo na mesec dni zapora.

■ Požar v ledenici. V Melburnu je izbruhnil strahovit požar, ki je popolnoma upepelil ondoto ledenico. Uničenih je na tisoče ton zmrznjenega mesa, masla in drugih mlečnih izdelkov. Škoda znaša nad sto milijonov dinarjev.

■ Sama si je pripravila grmado. Žena nekega Stefana Fodora v Budimpešti je obupala nad življenjem. Polila je torej vso posteljo in sebe s petrolejem, nakar je legla v posteljo in zažgala odejo. Čez malo je bilo vse skupaj samo še kup zogljenelih kosti in pepela.

Tihotapska iznajdljivost

Tihotapci so po vsem svetu iznajdljivi in pretkani, marsikoga pa je prekosil neki invalid na nizozemsko-belgijski meji.

Mož je imel umetno nogo in je tako pogosto potoval čez mejo, da je postala oblast pozorna nanj. Financarji so vestno pazili na invalidnega potnika in so ga tudi večkrat preiskali, a niso mogli najti pri njem nič prepovedanega.

Ondan se je šele domislil neki financar invalidove — umetne noge. Preiskali so tedaj proteto in našli v njeni notranjosti cel zaklad draguljev (dragih kamnov).

Zdaj je bila uganka pogostega potovanja koj razvozлана. Invalid se je seveda kislo držal, financarji pa so se tudi čehljali za ušesi, ko so izračunali, da je neznatni možak dotlej pretihotapil že za najmanj 114 tisoč holandskih goldinarjev draguljev čez mejo v Belgijo!

Zločinčeva „častna beseda“

Ugleden kriminalni uradnik pripoveduje v svojih spominih prav zanimiva doživetja z zločinci.

V Zagrebu so ujeli vlomilca, ki ga je policija dolgo zaman iskala. Kriminalni uradnik se je temeljito pripravil na zasliševanje, ker je bil prepričan, da bo spretni zločinca skušal utajiti kar največ svojih podvigov. Zgodilo pa se je vprav nasprotno. Fant je že pri prvem zaslišanju na široko opisal svoje mračno delo. Potem je začel prositi:

»Izpustite me nocoj, samo še nocoj na prosto. Ples imamo v Kustošiji.«

Uradnik ga debelo pogleda. S tako težavo so ptička ujeli, a zdaj naj ga izpusti? Medtem je zločinca moledoval dalje:

»Častno besedo vam dam, da se do šestih jutraj vrnem, če me zdajle izpustite. Razen tega vam bom povedal še važne podatke o umoru neke blodnice, ki ga policija ne more pojasniti.«

Uradnik se je dal pregovoriti in je res izpustil zločinca. Mož je ostal — mož beseda! Ob šestih jutraj se je javil uradniku in mu tudi pojasnil zagonetni umor, s katerim si je policija prej dolgo zaman belila glavo.

Primer pač razkriva nepojmljive globine človeške duše, kjer tudi v najhujši temi sveti iskra poštenja.

Sejmi

14. februarja: v St. Lambertu, Zirovnici, Panikvi, Dobu pri Kamniku, Jesenicah, Semiču, Zalcu, Sv. Barbari v Halozah, Sevnici ob Savi.
15. februarja: v Radečah pri Zid. m., Vrhniki, Kranju, Trbovljah, Bogojini.
16. februarja: v Smartnem pri Litiji, Kamniku, Ptuj, Sedlarjevem v Polju, Dolnji Lendavi.
17. februarja: v Ljubljani.
18. februarja: v Smihelu-Stopičah, Turnišču.
19. februarja: v Ložu, Mariboru, Pišecah.
20. februarja: v Tuhinju, Vidmu ob Savi.

Važnejša radio predavanja

od 14. do 21. februarja 1937.

Nedelja, 14. febr. 9.45: Postni govor (gospod Franc S. Finžgar) — 17.00: Kmetijska ura: Kako dobičkanosno obnovimo vinograde (g. Ivo Zupanič).

Ponedeljek, 15. febr. 18.00: Zdravniška ura: Poživila (g. dr. Anton Breceelj) — 18.40: Duševna sestavnost človeka in kultura (g. prof. Etbin Boje).

Sreda, 17. febr. 18.40: Zakonsko pravo III. (g. dr. Rado Kušej).

Petek, 19. febr. 18.00: Zenska ura: Delavska družina (gdč. A. Lebarjeva) — 19.50: Zanimivosti.

Sobota, 20. febr. 20.00: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar).

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43.35
1 nemška marka	Din 17.54
1 avstrijski šiling	Din 8.38
1 švicarski frank	Din 10.—
1 angleški funt	Din 213.50
1 francoski frank	Din 2.02
1 češkoslovaška krona	Din 1.52
1 italijanska lira	Din 2.29

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajte zaslužka, „Kmetški list“!

Kmetški hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavlj: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

NOVE VLOGE
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudimo popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Umni kmetovalci in trgovci!

Nabavite si novovrstne **Irus mlino**.

So patentni nemški izdelki, v njih boste mleli vse svoje žitne pridelke doma. S tem si prihranite trpljenje, žito, čas in denar. Služijo vam za čiščenje žita za žrtanje živalim, za mletje vsakega žitnega zrna v poljubno fino moko, kakor pšenčni in polentni gris. Za pogon mlina radiostuje vsaka moč ali motor, ki vam služi za pogon drugih gospodarskih strojev. — Vzemite se tudi hranilne knjižice v račun. Samoprodaja in zaloga za celo Jugoslavijo:

Turnšek Stefan

Poštali predal 62

LJUBLJANA, Aleševceva 24.

Hranilne knjižice

raznih denarnih zavodov kupujemo proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Sporočite najnižjo ceno na upravo lista pod šifro »Gotovina 88c«.

»**EKONOM**« osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinjšo domačo in banaško moko, koruzo, krmila, specerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA

vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, trboveljskega in splitskega portland cementa ter vseh vrst zidne opeke kakor tudi krovcev tovarn »ILOVAC«, Karlovac, »Bohne, Vel. Kikinda, in Jelovšek, Vrhnika.